

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Jiřiny Chmelové v právní věci žalobkyně: **M. P.**, zastoupené JUDr. Ladislavem Kolačkovským, advokátem, sídlem Opletalova 1535/4, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 12. 2021, č. j. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2023, č. j. 47 Ad 7/2022-103,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 16. 12. 2021 opětovně (po zrušení jejího předchozího rozhodnutí Ministerstvem práce a sociálních věcí, dále jen „MPSV“) zamítla žalobkyniny námitky a potvrdila rozhodnutí ze dne 8. 6. 2020, jímž byl žalobkyni přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, namísto invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) téhož zákona. Vyšla při tom z opravného posudku posudkové lékařky ze dne 25. 10. 2021, podle jehož závěrů zjištěný pokles žalobkyniny pracovní schopnosti odpovídá druhému stupni invalidity.

[2] Proti rozhodnutí o námitkách ze dne 16. 12. 2021 brojila žalobkyně žalobou.

[3] Soud provedl důkaz posudkem Posudkové komise MPSV v Praze ze dne 9. 6. 2022 a doplňujícím posudkem ze dne 5. 9. 2022, které si za účelem posouzení žaloby vyžádal. Srovnávací posudek ze dne 6. 4. 2023 Posudkové komise MPSV v Hradci Králové závěry Posudkové komise MPSV v Praze potvrdil.

[4] Soud vyhodnotil posudky v souhrnu jako přesvědčivé, logické a vycházející z úplných (všech dostupných) podkladů. Obě posudkové komise MPSV označily za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti recidivující sklony k hypoglykémii bez ztráty vědomí po operativním odstranění žaludku s dlouhodobou remisí onemocnění, a to v kombinaci s dalšími posudkově významnými postiženími. Oba posudky posudkových komisí MPSV vysvětlily, proč je třeba onemocnění žalobkyně hodnotit právě podle položky 1c oddílu A kapitoly II přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posouzení invalidity). Posudkové komise MPSV shodně poukázaly na skutečnost, že v případě kolísání cukru je možné běžné denní aktivity vykonávat za předpokladu, že bude žalobkyně dodržovat stanovený stravovací režim; žalobkyně je schopna v případě snížení hladiny krevního cukru pod normu tento stav poznat a požit cukr či jinou potravinu s vysokým obsahem hroznového cukru. K žalobkyní uváděným bolestem shodně obě komise uvedly, že nebyl zjištěn rozsah funkčního postižení, který by byl rozhodný dle posudkových kritérií pro sociální dávky. Míra bolesti je subjektivně vnímanou obtíží a není posudkovým kritériem. Obě posudkové komise se také podobně vypořádaly s dalšími onemocněními žalobkyně a jejich dopadem na míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně, přičemž žádné z těchto onemocnění nepřesahovalo hodnotu míry poklesu pracovní schopnosti (45 %) onemocnění, které bylo určeno jako rozhodující pro pokles pracovní schopnosti. Při určování míry poklesu pracovní schopnosti platí, že se hodnoty nescítají, ale pokles se určuje toliko podle onemocnění, které má za následek největší pokles pracovní schopnosti. Ostatní onemocnění žalobkyně byla zohledněna tak, že míra poklesu pracovní schopnosti byla navýšena o maximálně možných 10 % na 55 %.

[5] Krajský soud vyhodnotil, že posudkové komise přihlédly k existenci souběžných postižení (chorob) žalobkyně, neboť stanovily míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně na samé horní hranici rozmezí stanoveného pro rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a pokles pracovní schopnosti žalobkyně podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity navýšily o dalších 10 %.

[6] Krajský soud shrnul, že posudkově rozhodující není subjektivně vnímaný zdravotní stav žalobkyně, nýbrž objektivní omezení pracovní schopnosti žalobkyně na podkladech medicínsky doložených příčin.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[7] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatelka namítala, že „soud nevykázal důvody rozhodnutí zákonem předpokládaným způsobem“.

[9] Stěžovatelka vytýká krajskému soudu, že revizní posudky zpracovaly subjekty, které jsou vázány k MPSV, tedy subjektu, který je poskytovatelem a garantem důchodového

pokračování

příspěvku. V soudním řízení se dle stěžovatelky posuzování dostává na jinou úroveň, neboť arbitrem sporu je soud. V této souvislosti stěžovatelka poukázala na svůj požadavek revize posudku nezávislým znalcem.

[10] Dále stěžovatelka namítala nedostatečné zjištění skutečného dopadu zdravotních omezení do své životní praxe, přesněji do svých pracovních možností. Stavby bolesti, které jsou léčeny silnými analgetiky, je namísto hodnotit v kontextu dalších zdravotních potíží, což se nestalo. Stěžovatelka nesouhlasila se závěrem, že bolestivé stavy jsou subjektivní a nelze je změřit a že kritéria pro posouzení stupně invalidity nejsou postavená na hodnocení subjektivních obtíží. Pokud by byl tento závěr pravdivý, všechna psychiatrická onemocnění, jejichž průkaznost je objektivně nemožná, by byla vyloučena ze seznamu postižení vedoucích k invaliditě. Stěžovatelka namítla extrémní vybočení výstupu posudkového lékaře z vědecky založeného rámce medicínských poznatků, bolest nelze nazírat jako subjektivní kategorii neslučitelnou s nárokem na invaliditu.

[11] Stěžovatelka rovněž uvedla, že problém spočíval v přehlédnutí kontextu potíží. Je známým faktem, že analgetika interagují s antidepresivy. Zkoumána měla být i vazba bolestivých stavů na další zdravotní potíže. Stěžovatelka v této souvislosti namítla hrubý nedostatek znaleckého zkoumání, posudky byly neúplné. Stěžovatelka doplnila, že absentovalo osobní vyšetření, zejména s ohledem na aktuální vývoj zdravotního stavu.

[12] Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil.

[13] **Žalovaná** se ve svém vyjádření s rozsudkem krajského soudu ztotožnila. V řízení před soudem byl objektivně zjištěn a posouzen zdravotní stav stěžovatelky.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že stížnost byla podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 s. ř. s.).

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu. Z judikatury vyplývá, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí musí být vykládána ve smyslu vady způsobující nemožnost určité rozhodnutí přezkoumat (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost v tomto smyslu však Nejvyšší správní soud u rozsudku krajského soudu neshledal. Krajský soud vypořádal všechny žalobní námitky a svůj rozsudek dostatečně a srozumitelně odůvodnil.

[16] Vzhledem ke skutečnosti, že jde o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, anebo je namísto ji odmítnout jako nepřijatelnou. Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39,

č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto usnesení je kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[17] Judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně uvádí, že rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé zejména na odborném lékařském posouzení. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím, pokud z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádné pochyby, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že komise se musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a své posudkové závěry musí náležitě odůvodnit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, nebo rozsudek ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012-14). Uvedená judikaturu východiska krajský soud správně zohlednil.

[18] Judikatura rovněž konstantně uvádí, že sama skutečnost, že posudková komise je orgánem ministerstva, není důvodem k pochybnostem o objektivitě jejích závěrů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2003, č. j. 5 Ads 4/2003-35, č. 33/2003 Sb. NSS). Ustáleným právním názorem Nejvyššího správního soudu je též závěr, že ve věcech týkajících se posouzení invalidity posudkovými komisemi soud není povinen provádět další důkazy, je-li v posudku posudkové komise ozřejmen a odůvodněn zdravotní stav a jeho hodnocení vzhledem k podmínkám invalidity posuzovaného účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2008, č. j. 4 Ads 85/2008-95).

[19] Ani podle Nejvyššího správního soudu z ničeho nevyplývá, že by relevantní skutkový stav byl zjištěn nesprávně. Podkladové posudky posudkových komisí MPSV odpovídají požadavku úplnosti, objektivnosti a přesvědčivosti. Posudkové komise MPSV měly k dispozici zdravotnickou dokumentaci stěžovatelky a na jejím základě zdravotní stav stěžovatelky posudkově zhodnotily. K jednání posudkové komise MPSV v Praze byla stěžovatelka pozvána, nicméně se nedostavila. Podstatné však je, že posudková komise MPSV v Praze i posudková komise MPSV v Hradci Králové konstatovaly, že podkladová dokumentace je pro posouzení dostačující. Při hodnocení zdravotního postižení na pracovní schopnost posuzovaného pro účely rozhodování o nároku na invalidní důchod je osobní přítomnost posuzovaného při jednání potřebná pouze v situaci, kdy je podkladová zdravotní dokumentace nedostatečná či jsou v ní nesrovnalosti a zdravotní stav posuzovaného nelze na základě lékařských zpráv a nálezů posudkově zhodnotit (srov. např. viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012-19, ze dne 5. 2. 2016, č. j. 2 Ads 209/2015-76, nebo ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 Ads 337/2016-33).

pokračování

[20] Konstatování, že bolesti jako průvodní jev somatického nebo duševního onemocnění nejsou samostatným posudkovým kritériem, plně odpovídá právní úpravě, což potvrzuje i judikatura (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2018, č. j. 5 Ads 206/2014-48).

[21] K námitce nedostatečného posouzení kontextu již krajský soud v rozsudku srozumitelně vysvětlil, že posudkové komise existenci souběžných postižení (chorob) stěžovatelky zohlednily, neboť stanovily míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky na samé horní hranici rozmezí daného pro rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pracovní pokles stěžovatelky ještě navýšily podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity. S tímto závěrem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[22] Nejvyšší správní soud v postupu a závěrech krajského soudu neshledal pochybení, natož zásadní, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky a nejde ani o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto podanou kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] K odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného přezkumu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, odkazující na usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33), o náhradě nákladů řízení proto Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, přiznání nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění je však podle § 60 odst. 2 s. ř. s. vyloučeno.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. května 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu